

ประสิทธิผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติ ในจังหวัดนนทบุรี

Effectiveness of the Village and Community Fund Policy Implementation in Nonthaburi Province

ปวีณสุดา ทองใบรพีวัฒน์ / Paveesuda Thongbairapeewat

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี / Bangkok Thonburi University, Thailand

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาประสิทธิผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติในจังหวัดนนทบุรี (2) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติ และ (3) เสนอแนะปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะให้มีการปรับปรุงปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติ ระเบียบวิธีที่ใช้ในการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากรเป็นกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จังหวัดนนทบุรี ปี 2557 จำนวน 483 กองทุน กลุ่มตัวอย่างเป็นกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จังหวัดนนทบุรี ปี 2557 จำนวน 216 กองทุน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม ขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางของเครจซีและมอร์แกน โดยผู้ให้ข้อมูลคือ ประธานหรือรองประธานกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 216 คน และสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 216 คน รวมทั้งสิ้น 432 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 80 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติ จำนวน 14 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1. ประสิทธิผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติในจังหวัดนนทบุรีโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า (1) ด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายอยู่ในระดับมาก (การจัดระบบและการบริหารงาน แหล่งเงินทุนหมุนเวียน การฟื้นฟูเศรษฐกิจ ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และการพึ่งพาตนเอง) (2) ด้านความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ในระดับมากเช่นกัน (ความเป็นธรรมในการพิจารณาเงินกู้ การอำนวยความสะดวกให้กับสมาชิกกองทุน ความรวดเร็วในการให้บริการ และระเบียบและข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเหมาะสมกับความต้องการของสมาชิก) 2. ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติในจังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย (1) การแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติ (2) การพัฒนากองทุน (3) การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติ (4) งบประมาณ (5) นโยบายกองทุน (6) การพัฒนาตนเอง (7) องค์การและโครงสร้าง โดยทั้ง 7 ปัจจัยสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติ ได้ร้อยละ 77.70 3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะสำหรับการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติในจังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย 3.1 ปัญหาการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติในจังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย (1) สมาชิกไม่ปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน (2) การใช้เงินกู้ของสมาชิกไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ (3) คณะกรรมการขาดความรู้ ความเข้าใจและทักษะการบริหารจัดการกองทุน (4) ความขัดแย้งที่เกิดจากนักการเมืองท้องถิ่นและกลุ่มผลประโยชน์ (5) คณะกรรมการขาดความรับผิดชอบ (6) ขาดการมีส่วนร่วมจากชุมชน

(7) สมาชิกขาดความรู้ความเข้าใจในระเบียบ และข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (8) เงินทุนหมุนเวียนไม่เพียงพอกับความต้องการของชุมชน (9) กฎ ระเบียบ ข้อบังคับยังหละหลวมไม่สามารถเอาผิดผู้ที่เข้ามาแสวงหาประโยชน์หรือทุจริตได้ และ (10) ความล่าช้าในการสนับสนุน ติดตามและช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบ 3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติในจังหวัดนนทบุรี ได้แก่ (1) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎ ระเบียบและข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแก่สมาชิก (2) กำหนดแนวทางปฏิบัติการใช้เงินที่เหมาะสมแก่สมาชิก (3) ส่งเสริมให้คณะกรรมการกองทุนมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการบริหารจัดการ (4) คณะกรรมการกองทุนควรมีส่วนในการบริหารและจัดการความขัดแย้ง (5) ควรส่งเสริมให้คณะกรรมการกองทุนมีความรับผิดชอบต่องาน (6) สมาชิกกองทุนควรตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุน (7) ชุมชนและคณะกรรมการกองทุนต้องควรศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ และข้อบังคับของกองทุน (8) สำนักงานกองทุนแห่งชาติต้องให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนและหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับนโยบายที่สมาชิกกองทุนควรได้รับรู้ (9) ปรับปรุงหรือแก้ไขกฎ ระเบียบ ข้อบังคับให้ชัดเจนและสามารถบังคับใช้ได้เหมาะสม และ (10) หน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือของคณะกรรมการกองทุนเพื่อการสนับสนุนและการติดตามการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและ ชุมชนเมืองไปปฏิบัติ

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ, กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง, นนทบุรี

Abstract

The objectives of this dissertation were to (1) study the effectiveness of the village and community fund policy implementation, (2) study the factors affecting the effectiveness of the village and community fund policy implementation, and (3) suggest some problems and obstacles and recommend for the better problem solution and better improvement of the factors affecting the effectiveness of the village and community fund policy implementation. The mixed research method (quantitative and qualitative) was utilized in this research. The 483 villages and community funds were cluster randomized into 216 fund samples with 216 chairmen or vice chairmen and 216 operators totaling 432 in number by Krejcie and Morgan table. Questionnaires with 5 rating scales, 80 questions and statistical significance at a level of 0.98 were cast to four hundred and thirty two chairmen, vice chairmen and operators. Structured interviews were used to collect qualitative data from 14 peoples concerned designed from purposive random sampling. Frequency, percentage, mean, standard deviation, multiple regression and content analysis were utilized for data analysis. The results of this research were found as follows: 1. The overall effectiveness of the village and community fund policy implementation in Nonthaburi province was at a high level; considering each category found that: (1) The objective achievement was at a high level (work system and administration, sources of rotation funds, economic rehabilitation for community strength support, and self-reliance). (2) Satisfaction of the people concerned was also at a high level (loan determination equity, convenience facilitation for the fund members, rapidity of service delivery, suitable rules and regulations for fund members' needs). 2. The factors affecting the effectiveness of the village and community fund policy implementation in Nonthaburi province were as follows: (1) training policies into practice or implementation; (2) fund development; (3) operation participation; (4) budget; (5) fund policies; (6) self-development; (7) organization and structure. The overall aforementioned factors could predict the effectiveness of

the village and community fund policy implementation at 77.70 percent. 3. The problems, obstacles and recommendations were as follows: 3.1 The problems and obstacles of the village and community fund policy implementation were following aspects: (1) Fund members did not follow the fund regulations. (2) Loan spending of the members were not compatible with the fund objective. (3) A lack of knowledge, understanding and skills in management of committee members. (4) There were a lot of conflicts between and among politicians and interested groups. (5) The committee members were unaccountable. (6) There were no participation from the village and community members. (7) The village and community members were unknowledgeable about rules and regulations of the fund. (8) There were too small amount of funds for the members' needs. (9) Inappropriate rules and regulations of the fund could not prevent and solve corruption problems. And (10) the public organization responsible for the fund policy could not support and follow up the fund implementation in urgent needs of the fund office. 3.2 The recommendations were as follows: (1) Fund members should be trained and educated in the importance of fund rules and regulations. (2) There should be appropriate prevention mechanisms for the loan spending of the fund members. (3) The committee members should be trained and educated in knowledge and skills of management. (4) The committee members should act as mediators for conflict resolution. (5) The committee members should be trained and educated in work ethics for work accountability. (6) The fund members should be trained and educated in the importance of participation in the fund management process for their own interests themselves. (7) The village and committee members should be trained and educated in rules and regulations of the fund. (8) The fund office should inform the people and organization responsible for policy making to know the needs of the fund members in the areas. (9) Inappropriate rules and regulations of the fund should be improved and rearranged for effective problem solution of the committee members. And (10) the public organization responsible for the fund policy making should work cooperatively with the committee members for more effective support and follow-up of the fund implementation.

Keywords: Effectiveness, Village and Community Fund, Nonthaburi Province

บทนำ

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นนโยบายของรัฐบาลที่ตั้งขึ้นเพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มและการแก้ไขปัญหา การสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น ให้ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้าน/ชุมชน เห็นคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง มีการเชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม โดยรัฐบาลให้การสนับสนุนเงินกองทุนเพื่อให้ประชาชนได้ใช้เป็นเงินหมุนเวียนในการลงทุน พัฒนาอาชีพ สร้างงานสร้างรายได้ และเป็นการกระจายรายได้ให้กับท้องถิ่น พร้อมทั้งการเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในระบบบริหารจัดการด้วยตนเอง สร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งในทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชน เพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน และเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ โดยมีการเลือกตั้งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองขึ้น เพื่อทำหน้าที่ในการดูแลเงินกองทุนให้เกิดประโยชน์อย่างทั่วถึง มีความโปร่งใสและยุติธรรม (สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, 2544: 9)

จังหวัดนนทบุรีแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 6 อำเภอ มีประชากร 1,173,870 คน มีความหนาแน่นประชากรโดยเฉลี่ยถึง 1,886.33 คนต่อตารางกิโลเมตร ซึ่งมากเป็นอันดับที่ 2 ของประเทศรองจากกรุงเทพมหานคร ประชากรในจังหวัดนนทบุรีประกอบด้วยหลายเชื้อชาติทั้งไทย จีน มอญ และมลายู โดยส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา รองลงไปเป็นศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม และศาสนาอื่นๆ เนื่องจากปัจจุบันนนทบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีทำเลที่ตั้งอยู่ในเขตปริมณฑลของเมืองหลวง มีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูง และมีความพร้อมด้านระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ส่งผลให้ชาวไทยจำนวนมากจากทุกภูมิภาคของประเทศพิจารณาย้ายถิ่นเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่เพื่อความสะดวกในการเดินทางเข้าไปทำงานหรือศึกษาในกรุงเทพมหานคร ดังนั้น ความพลุกพล่านและความหนาแน่นของประชากรในจังหวัดนนทบุรีจึงไม่แตกต่างกับกรุงเทพมหานครมากนัก โดยเฉพาะทางด้านตะวันออกของอำเภอบางกรวย อำเภอเมืองนนทบุรี และอำเภอปากเกร็ดซึ่งอยู่ติดกับเขตเมืองชั้นในและเขตเมืองชั้นกลางของกรุงเทพมหานคร (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2557)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติในจังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติในจังหวัดนนทบุรี
3. เพื่อเสนอแนะปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะสำหรับการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติในจังหวัดนนทบุรี

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (mixed research method) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative study) ใช้วิธีการสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการนำกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติ และการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative study) ใช้วิธีการสัมภาษณ์เกี่ยวกับประสิทธิผลการนำกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติ แล้วนำผลที่ได้จากทั้งสองวิธีมาบูรณาการเป็นผลการวิจัย (Cresswell, 2012: 210)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรเป็นกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในจังหวัดนนทบุรี ปี 2557 จำนวน 483 กองทุน กลุ่มตัวอย่างเป็นกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 216 กองทุน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลกองทุนละ 2 คน ดังนี้
 - 1.1 ประธานหรือรองประธานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในจังหวัดนนทบุรี กองทุนละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 216 คน
 - 1.2 สมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในจังหวัดนนทบุรี กองทุนละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 216 คน
2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากรเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 499 คน กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 14 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) ประกอบด้วย
 - 2.1 ผู้บริหารในคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด จำนวน 3 คน
 - 2.2 เจ้าหน้าที่สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จำนวน 1 คน
 - 2.3 ประธานหรือรองประธานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามจำนวน 4 ตอนคือ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติ 3) ประสิทธิภาพของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติ และ 4) ปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการนำนโยบายกองทุนไปปฏิบัติ (ยุทธ ไถยวรรณ, 2552: 36-46)
2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 4 ตอนคือ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์ 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติ 3) ประสิทธิภาพของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติ และ 4) ปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการนำนโยบายกองทุนไปปฏิบัติ

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of congruence: IOC) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญประเมินความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (construction validity) ปรากฏว่า แบบสอบถามแต่ละข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80-1.00
2. หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประธานหรือรองประธานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จำนวน 15 คน และสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จำนวน 15 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างการวิจัย แล้วนำผลที่ได้ไปหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้วิธีของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 78-80) ปรากฏว่า แบบสอบถามทั้งฉบับมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

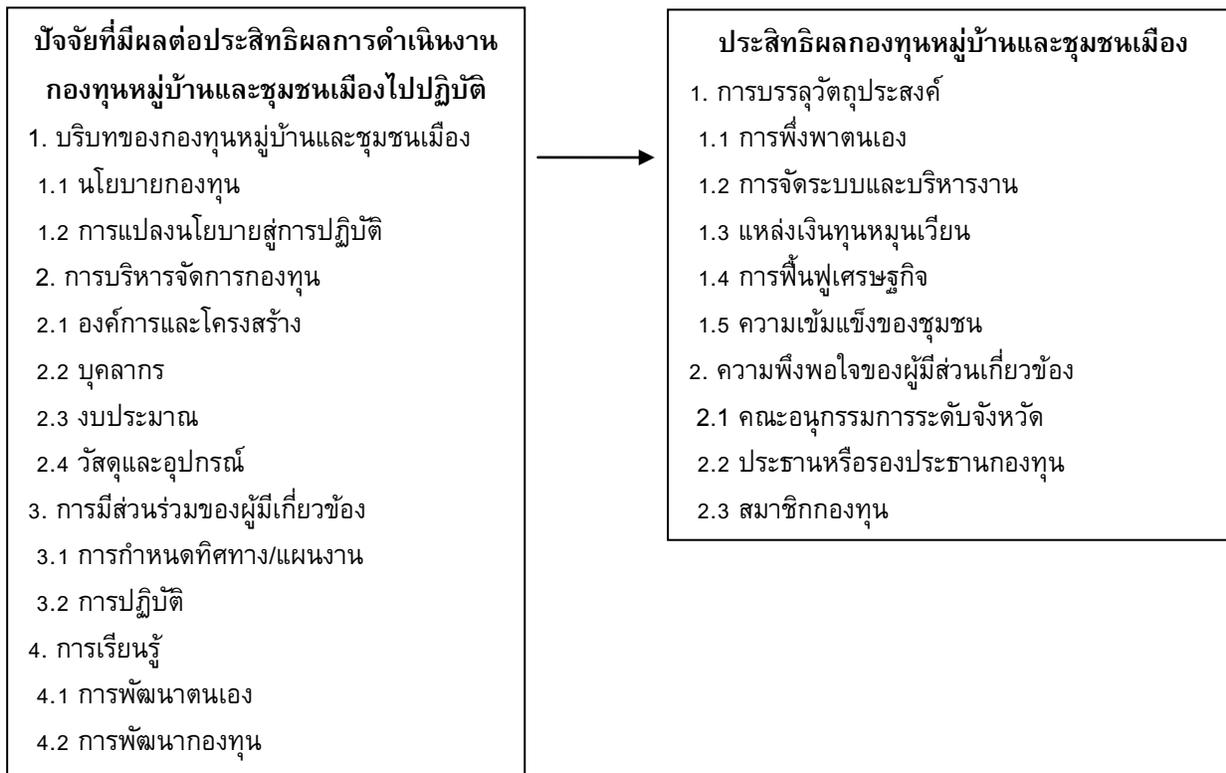
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพรรณนา ใช้เพื่อตรวจสอบคุณสมบัติของข้อมูล และวิเคราะห์ผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 โดยมีค่าสถิติ คือ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยเทียบกับเกณฑ์เพื่อแปลความหมายของข้อมูล
2. สถิติอ้างอิง เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สถิติถดถอยพหุคูณ (multiple regression) เพื่อวิเคราะห์ผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 และทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1-4
3. การวิเคราะห์เนื้อหา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ผลการวิจัย

1. ประสิทธิผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติในจังหวัดนนทบุรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า (1) ด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายอยู่ในระดับมาก (การจัดระบบและการบริหารงาน แหล่งเงินทุนหมุนเวียน การฟื้นฟูเศรษฐกิจ ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และการพึ่งพาตนเอง) (2) ด้านความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ในระดับมากเช่นกัน (ความเป็นธรรมในการพิจารณาเงินกู้ การอำนวยความสะดวกให้กับสมาชิกกองทุน ความรวดเร็วในการให้บริการ และระเบียบและข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเหมาะสมกับความต้องการของสมาชิก)
2. ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติในจังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย (1) การแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติ (2) การพัฒนากองทุน (3) การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติ (4) งบประมาณ (5) นโยบายกองทุน (6) การพัฒนาตนเอง (7) องค์กรและโครงสร้าง โดยทั้ง 7 ปัจจัยสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติ ได้ร้อยละ 77.70
3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะสำหรับการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติในจังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย
 - 3.1 ปัญหาการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติในจังหวัดนนทบุรี ได้แก่ (1) สมาชิกไม่ปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน (2) การใช้เงินกู้ของสมาชิกไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ (3) คณะกรรมการขาดความรู้ ความเข้าใจและทักษะการบริหารจัดการกองทุน (4) ความขัดแย้งที่เกิดจากนักการเมืองท้องถิ่นและกลุ่มผลประโยชน์ (5) คณะกรรมการ

ขาดความรับผิดชอบ (6) ขาดการมีส่วนร่วมจากชุมชน (7) สมาชิกขาดความรู้ความเข้าใจในระเบียบ และข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (8) เงินทุนหมุนเวียนไม่เพียงพอกับความต้องการของชุมชน (9) กฎ ระเบียบ ข้อบังคับยังหละหลวมไม่สามารถเอาผิดผู้ที่เข้ามาแสวงหาประโยชน์หรือทุจริตได้ และ (10) ความล่าช้าในการสนับสนุน ติดตามและช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบ

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติในจังหวัดนนทบุรี ได้แก่ (1) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎ ระเบียบและข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแก่สมาชิก (2) กำหนดแนวทางปฏิบัติการใช้เงินที่เหมาะสมแก่สมาชิก (3) ส่งเสริมให้คณะกรรมการกองทุนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการ (4) คณะกรรมการกองทุนควรมีส่วนในการบริหารและจัดการความขัดแย้ง (5) ควรส่งเสริมให้คณะกรรมการกองทุนมีความรับผิดชอบต่องาน (6) สมาชิกกองทุนควรตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุน (7) ชุมชนและคณะกรรมการกองทุนต้องควรศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ และข้อบังคับของกองทุน (8) สำนักงานกองทุนแห่งชาติต้องให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนและหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับนโยบายที่สมาชิกกองทุนควรได้รับรู้ (9) ปรับปรุงหรือแก้ไขกฎ ระเบียบ ข้อบังคับให้ชัดเจนและสามารถบังคับใช้ได้อย่างเหมาะสม และ (10) หน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือของคณะกรรมการกองทุนเพื่อการสนับสนุนและการติดตามการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ประสิทธิผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติในจังหวัดนนทบุรีโดยภาพรวมและรายด้านคือ ด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบาย และด้านความพึงพอใจของ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ในระดับมาก โดยด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายมีค่าเฉลี่ยเรียงตาม ลำดับจากมากไปหาน้อยในแต่ละวัตถุประสงค์ ได้แก่ นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นการจัดระบบและการบริหารงาน รองลงมาคือ เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียน เป็นการฟื้นฟูเศรษฐกิจ ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และเพื่อเป็นการพึ่งพาตนเอง ตามลำดับ สำหรับด้านความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยในแต่ละข้อ ได้แก่ ความเป็นธรรมในการพิจารณาเงินกู้ รองลงมาคือ การอำนวยความสะดวกให้กับสมาชิกกองทุน ความรวดเร็วในการให้บริการ และระเบียบและข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเหมาะสมกับความต้องการของสมาชิก ตามลำดับ กล่าวได้ว่า การนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติในจังหวัดนนทบุรีบรรลุตามวัตถุประสงค์หลักของกองทุนทั้ง 5 ข้อคือ การเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้าน/ชุมชน ทั้งด้านการเรียนรู้การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อพัฒนา และแก้ไขปัญหาโดยประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนของตนเอง การส่งเสริมและพัฒนาให้หมู่บ้าน/ชุมชน มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง การให้โอกาสหมู่บ้าน/ชุมชน สร้างแหล่งเงินทุนหมุนเวียนอย่างยั่งยืนในหมู่บ้าน ชุมชน สำหรับการลงทุนเพื่อลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้จากการสร้างงาน พัฒนาอาชีพอุตสาหกรรมในครัวเรือน การลงทุนร่วมกันในลักษณะวิสาหกิจชุมชน และสวัสดิการที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน การกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานล่าง เพื่อให้เกิดผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ และการเสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันวิกฤติเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต

2. ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติในจังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย การแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติ การพัฒนากองทุน การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติ งบประมาณ นโยบายกองทุน การพัฒนาตนเอง องค์การและโครงสร้าง โดยทั้ง 7 ปัจจัยสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติในจังหวัดนนทบุรี ได้ร้อยละ 77.70 ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้เพราะ (1) การแปลงนโยบาย

สู่การปฏิบัติ เป็นกระบวนการที่ช่วยให้ได้แนวทางปฏิบัติที่ดี เป็นเอกภาพไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งจะช่วยให้กองทุนประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ (2) การเรียนรู้เพื่อพัฒนากองทุน ช่วยให้ทราบว่ากองทุนควรมีการปรับปรุงและพัฒนาส่วนใด เพื่อให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ และตอบสนองความต้องการของสมาชิกได้ (3) การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติ นโยบายนี้จะสำเร็จได้ต้องมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย และได้รับความร่วมมือจากภาคีต่างๆ ทั้งรัฐบาล ธนาคาร และผู้นำชุมชน การมีส่วนร่วมจึงทำให้กองทุนเข้มแข็ง การมีส่วนร่วมช่วยให้การกำหนดแผนงานไปในทิศทางเดียวกัน และเกิดความสามัคคี (4) งบประมาณ เพราะงบประมาณเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนภารกิจต่างๆ ไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ (5) นโยบาย เพราะนโยบายมีความชัดเจน และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน (6) การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเองทั้งในส่วนของคณะกรรมการ และสมาชิกกองทุน ทำให้เกิดการพัฒนา และบริหารได้อย่างถูกวิธี เป็น การพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการ และฟื้นฟูทักษะการดำเนินงานขับเคลื่อนกองทุนหมู่บ้าน และ (7) องค์การและโครงสร้าง เพราะการจัดองค์การและโครงสร้างที่เหมาะสมจะช่วยให้การดำเนินงานมีทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะสำหรับการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติในจังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย

3.1 ปัญหาการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติในจังหวัดนนทบุรี ทั้ง 10 ปัญหาที่เป็นข้อค้นพบของการวิจัยครั้งนี้ เป็นผลมาจาก (1) สมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทาง เป้าหมาย ระเบียบและข้อปฏิบัติของกองทุน ยังไม่ตระหนักและไม่เห็นความสำคัญของการดำรงอยู่และการพัฒนากองทุน (2) คณะกรรมการขาดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะการบริหารจัดการกองทุน และขาดความรับผิดชอบ (3) กฎ ระเบียบ และข้อบังคับของกองทุนยังไม่สมบูรณ์และไม่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละชุมชน และ (5) หน่วยงานต้นสังกัดที่รับผิดชอบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองยังขาดความเป็นเอกภาพใน การปฏิบัติงานตามนโยบาย

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติในจังหวัดนนทบุรี ทั้ง 10 ข้อที่เป็นข้อค้นพบของการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งหากได้มีการนำไปประยุกต์สู่การปฏิบัติ ทั้งนี้เพราะ (1) การพัฒนาและปรับแนวคิดที่จำเป็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เช่น ความรู้ความเข้าใจ ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วม และความทุ่มเทเสียสละของสมาชิกกองทุน คณะกรรมการกองทุนและคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด จะส่งผลให้การดำเนินงานของกองทุนประสบความสำเร็จมากขึ้น (2) การกำหนดหลักเกณฑ์ ข้อบังคับ กฎหรือระเบียบให้ชัดเจน สมบูรณ์ และสอดคล้องกับเป้าหมายของนโยบาย รวมทั้งมีการนำมาปฏิบัติอย่างเคร่งครัด จะช่วยให้กองทุนมีความก้าวหน้าและเติบโตอย่างมั่นคง และ (3) การมีหน่วยงานทางด้านการเงินคอยสนับสนุน ทั้งภาครัฐและเอกชนในด้านความรู้ความเข้าใจ แนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องและเหมาะสมจะช่วยให้การนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1. ด้านบริบทของนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ควรปลูกฝังเรื่องการนำเงินกู้ยืมไปใช้ประกอบอาชีพให้ตรงตามวัตถุประสงค์ และควรมีคณะกรรมการติดตามการนำเงินไปใช้ โดยอาจแบ่งสมาชิกเป็นกลุ่มย่อยๆ และแต่ละกลุ่มมีกรรมการคอยดูแล จะช่วยลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นเสียในอนาคตได้ รวมถึงสร้างวินัยในการใช้เงินให้กับสมาชิก
2. ด้านการบริหารจัดการกองทุน ควรให้ความสำคัญกับปัจจัยองค์การและการจัดโครงสร้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะกรรมการกองทุนต้องมีการแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกันอย่างชัดเจน การเสริมสร้างการทุ่มเทเสียสละเพื่อส่วนรวม การเปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานระหว่างคณะกรรมการด้วยกัน และสมาชิกกองทุน รวมทั้งควรมีการกำหนด

คำตอบแทนคณะกรรมการตามความเหมาะสมและความสามารถ เพื่อการจูงใจให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามบทบาทและหน้าที่

3. การสร้างและพัฒนากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ จัดเป็นภารกิจที่หน่วยงานที่รับผิดชอบต้องให้ความสำคัญ เพื่อการพัฒนาต่อยอดกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เป็นสถาบันการเงินที่สนองต่อความต้องการของชุมชนได้ในอนาคต ทั้งในส่วนที่เป็นการเรียนรู้ของสมาชิกและคณะกรรมการในกองทุน การเรียนรู้ระหว่างเครือข่าย ตลอดจนการมีหลักสูตรอบรมให้สมาชิกของกองทุนอย่างต่อเนื่องตามความสนใจ และสอดคล้องกับความต้องการ
4. การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้ยั่งยืน ควรให้ความสำคัญกับกระบวนการบริหารโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลักคือ (1) การศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายปรัชญา วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (2) การเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน (3) การจัดทำระเบียบข้อบังคับของกองทุน และ (4) การกักเงินกองทุนหมู่บ้าน โดยปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้กองทุนหมู่บ้านประสบความสำเร็จคือ การมีส่วนร่วมจากชุมชนในทุกขั้นตอนดังกล่าว
5. สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (สทพ.) ควรดำเนินการเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในหลายด้าน เช่น 1) ควรเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ กฎระเบียบ ข้อบังคับ และนโยบายโดยจัดอบรม สัมมนา ให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ 2) ควรมีการสรุป จัดทำรายงานประจำปี และใช้ข้อมูลดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนากิจกรรม วิธีการหรือกระบวนการเพื่อความก้าวหน้าของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอย่างมธราบข้อมูล และแนวทางการปฏิบัติงานได้ดี 3) ควรส่งเสริม สนับสนุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่มีผลการดำเนินงานดีเด่น ให้ก้าวไปสู่สถาบันการเงินของชุมชนหรือธนาคารชุมชน และ 4) ต้องปลูกฝังทัศนคติแก่ประชาชนว่ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นของทุกคน มิใช่ของคนใดคนหนึ่งจึงต้องช่วยกันดำเนินการ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของกองทุนที่กำหนดไว้ เพราะความเข้มแข็งของชุมชนคือรากฐานสำคัญของประเทศชาติที่เข้มแข็ง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. การวิจัยและพัฒนาารูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติ
2. การวิจัยและพัฒนาารูปแบบการคลายความขัดแย้งในชุมชนเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติ
3. การวิจัยและพัฒนาารูปแบบการสร้างวินัยทางการเงินสำหรับผู้ที่มีรายได้น้อย และปัญหาด้านการเงิน

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. 2557. ประกาศสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง เรื่อง จำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักร แยกเป็นกรุงเทพมหานครและจังหวัดต่าง ๆ ตามหลักฐานการทะเบียนราษฎร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2557. สืบค้นจาก http://stat.bora.dopa.go.th/stat/y_stat57.html.
- กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. 2544. คู่มือการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน. กรุงเทพฯ: ชันวาทธุรกิจ.
- บุญชม ศรีสะอาด. 2545. การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ยุทธ ไกยวรรณ. 2552. ออกแบบเครื่องมือการวิจัย. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติและแก้ไข (ฉบับที่ 2 และฉบับที่ 3). กรุงเทพฯ: สหพัฒนาการพิมพ์.
- Creswell, J. 2012. *Qualitative Inquiry and Research Design*. London: Sage.

Krejcie, R. & Morgan, V. 1970. "Determining Sample Size for Research Activities." **Educational and Psychological Measurement** 80: 607-610.